

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

*Competențele
ANRE în domeniul ținerii evidenței contabile în activitățile
întreprinderilor din sectorul energetic*

*Antonia Schendra, 17 Mai 2013
Chișinău*

Competențele Agenției în domeniul evidenței contabile sunt determinate de următoarele:

- *Legea cu privire la energetică, nr.1525 din 1998*
- *Legea cu privire la energia electrică, nr. 123 din 2009*
- *Legea cu privire la gazele naturale, nr. 124 din 2009*
- *Condițiile de Licențiere*
- *Sistemele de evidență contabilă în cadrul întreprinderilor din sectorul energetic, aprobate de către ANRE*
- *Sistemele unice de raportare către Agenție - utilizate de către titularii de licențe*

Funcțiile Agenției

Potrivit art. 8 al Legii cu privire la energia electrică și al Legii cu privire la gazele naturale în domeniul evidenței contabile, Agenția are următoarele funcții:

- *Supraveghează respectarea de către titularii de licențe a principiului costurilor necesare și justificate la calcularea și aprobarea tarifelor pentru activitățile reglementate, desfășurate pe piața energiei electrice, a tarifelor pentru energia termică produsă de centralele electrice de termoficare și a gazelor naturale;*
- *Stabilește:*
 - *metode de ținere a contabilității în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate;*
 - *cerințe privind rapoartele contabile;*
 - *cerințe privind reevaluarea mijloacelor fixe în scopuri tarifare;*
 - *cerințe privind respectarea sistemelor unice de raportare față de Agenție.*

Drepturile Agenției

Pentru a se asigura de îndeplinirea Condițiilor Licenței, potrivit art. 9 din Legea cu privire la gazele naturale și Legea cu privire la energia electrică, Agenția are dreptul:

- de a avea acces la documentele aferente activităților practicate conform licenței, inclusiv la cele care conțin informații ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații confidențiale;*
- să obțină de la titularii de licențe copii, extrase din documentele aferente activităților practicate, precum și informații suplimentare necesare.*

Obligațiile titularului de licență

Potrivit art.18 din Legea nr. 123 cu privire la gazele naturale și Legea nr. 124 cu privire la energia electrică Titularul de licență este obligat:

- să asigure separarea organizațională și contabilă pe genuri de activități desfășurate;*
- să țină evidența contabilă separat pe fiecare tip de rețea în dependență de nivelul de tensiune/presiune (înaltă, medie sau joasă), cu scopul asigurării transparenței costurilor și tarifelor;*
- să prezinte Agenției rapoarte specifice cu privire la activitățile desfășurate pe piața gazelor naturale/a energiei electrice/energiei termice;*
- să prezinte altă informație solicitată de Agenție, necesară în exercitarea atribuțiilor, conform legii.*

Separarea contabilă

În vederea asigurării efective și integrale a separării contabile, Agenția a elaborat regulamentul privind separarea contabilă în activitățile întreprinderilor reglementate de Agenție // Legea nr.1525 cu privire la energetică, art.41, Legea nr. 123 cu privire la gazele naturale, art.18 și Legea nr. 124 cu privire la energia electrică, art. 18//

- *Scopul separării contabile, potrivit art. 29 din Legea cu privire la energia electrică și Legea cu privire la gazele naturale este:*
 - *asigurarea respectării principiului desfășurării activităților cu cheltuieli minime la eficiență maximă;*
 - *excluderea posibilității de efectuare a subvențiilor încrucișate între activitățile de producere, transport, distribuție și furnizare și între diferite categorii de consumatori;*
 - *obținerea informației veridice, aplicabilă la determinarea și stabilirea tarifelor reglementate.*

Separarea contabilă

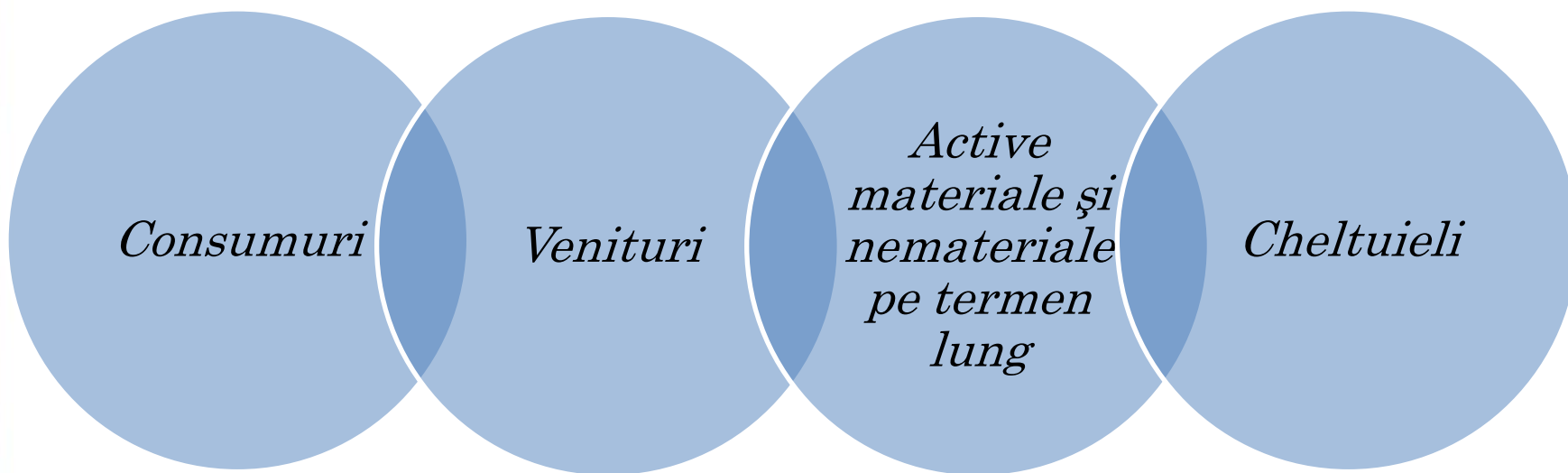
Obiectivele separării contabile:

- stabilirea pentru titularii de licență a unei metode unice de separare a conturilor contabile, pe genuri de activități practicate;*
- stabilirea pentru titularii de licență a unui sistem unic de aplicare a conturilor contabile de lucru și de reflectare în acestea a operațiilor economico-financiare;*
- excluderea eventualelor situații de abuz din partea titularului de licență în raport cu consumatorii, prin includerea în tarif a cheltuielilor nejustificate;*
- asigurarea transparenței la formarea tarifelor prin stabilirea de criterii și principii de calcul a tarifelor separat:*
 - pentru fiecare gen de activitate și,*
 - pentru fiecare tip de rețea în dependență de nivelul de tensiune/presiune a rețelelor.*

Separarea contabilă

Separarea contabilă va permite obținerea informațiilor pentru activitățile desfășurate cu privire la:

Separarea contabilă

Principii și reguli de contabilizare a consumurilor și a cheltuielilor

Contabilizarea consumurilor de producție:

- *Consumurile de producție reprezintă resursele consumate pentru fabricarea produselor și prestarea serviciilor în scopul obținerii unui venit, legate nemijlocit de procesul de producție ori prestarea serviciilor și se clasifică în:*
 - *consumuri directe de producție care se identifică nemijlocit pe un anumit produs sau alt obiect de consumuri și se includ în costul lor în baza documentelor primare;*
 - *consumuri indirecte de producție legate de deservirea și gestiunea subdiviziunilor de producție și care nu pot fi incluse în mod direct în costul produselor furnizate, al serviciilor prestate.*

Separarea contabilă

Consumurile indirecte de producție vor fi repartizate și contabilizate pe articole de consumuri separat pentru fiecare activitate desfășurată conform principiilor și regulilor stabilite în Regulamentul privind separarea contabilă în felul următor:

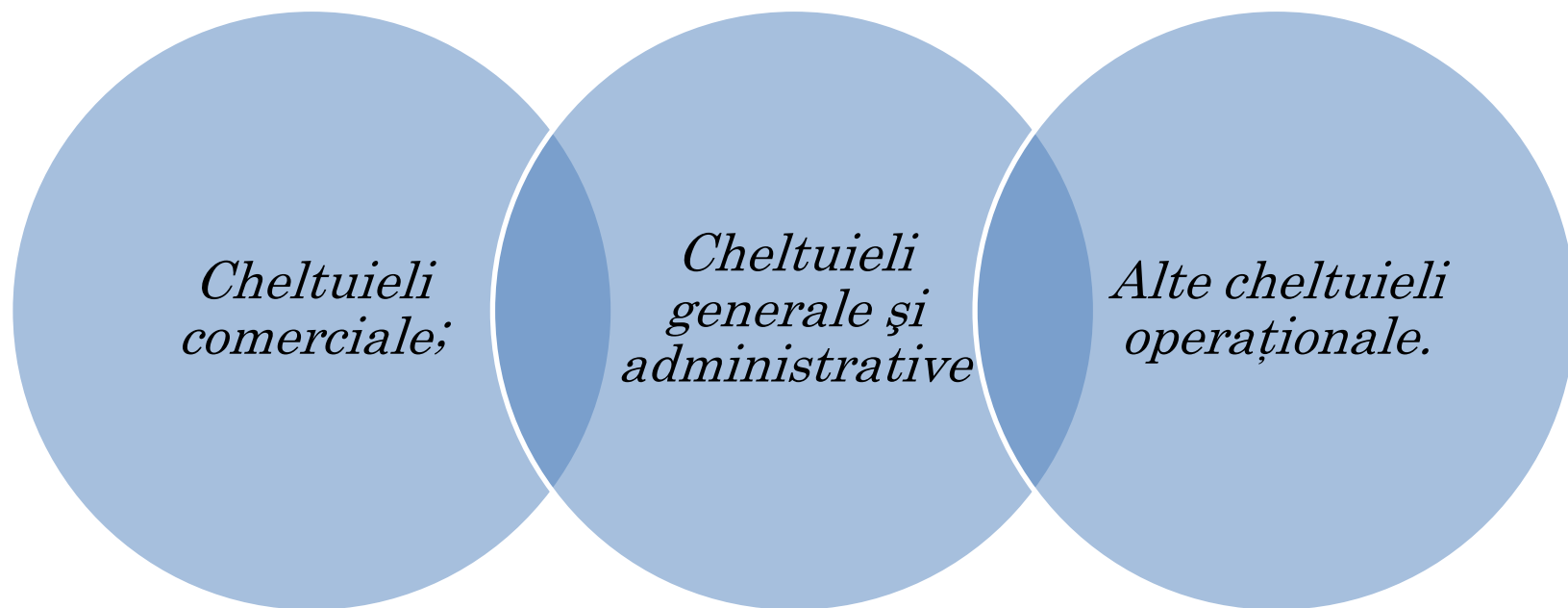
- la întreprinderile de producere consumurile indirecte de producție se repartizează la finele perioadei de gestiune între cele două tipuri de energie (electrică și termică) proporțional cheltuielilor de aprovizionare a combustibilului utilizat la producerea formei respective de energie;*
- la operatorul rețelei de transport și de sistem consumurile indirecte de producție vor fi determinate pe categorii de rețele electrice proporțional cantității de energie electrică transportată prin aceste rețele;*
- la operatorii de distribuție a energiei electrice consumurile indirecte de producție vor fi repartizate pentru fiecare tip de rețea proporțional valorii de bilanț a mijloacelor fixe aferente tipului respectiv de rețea;*
- la operatorii de distribuție a gazelor naturale consumurile indirecte de producție vor fi repartizate pentru fiecare tip de rețea proporțional fondului de retribuire a muncii personalului angajat.*

Separarea contabilă

Contabilizarea cheltuielilor

Cheltuielile reprezinta toate cheltuielile si pierderile care apar in rezultatul activitatii economico-financiare si nu sunt legate nemijlocit de procesul de productie și includ:

Separarea contabilă

Spre deosebire de consumuri, cheltuielile nu se includ în costul produselor sau serviciilor, dar se reflectă în raportul privind rezultatele financiare și se scad din venituri la determinarea profitului (pierderii) perioadei de gestiune

- Pentru repartizarea, în scopuri tarifare și în scop de raportare față de Agenție, cheltuielilor comerciale și a cheltuielilor de ordin general și administrativ au fost stabilite principii și reguli:*
 - întreprinderile de producere vor repartiza aceste cheltuieli între cele două forme de energie (electrică și termică) la finele perioadei de gestiune proporțional cheltuielilor de aprovizionare a combustibilului utilizat la producerea formei respective de energie, din cheltuielile totale pentru combustibilul utilizat la producerea ambelor forme de energie;*
 - operatorii rețelei de transport și de sistem vor repartiza cheltuielile susmenționate pe fiecare categorie de rețea electrică proporțional cantității de energie electrică transportată prin aceste rețele;*

Separarea contabilă

operatorii din sectorul energiei electrice vor repartiza cheltuielile comerciale, care nu au fost atribuite direct, generale și administrative, între activitatea de distribuție și activitatea de furnizare, proporțional fondului de retribuire a muncii personalului încadrat nemijlocit în aceste activități;

- la rândul lor, cheltuielile aferente **activității de distribuție a energiei electrice** vor fi repartizate între rețele electrice de tensiune înaltă, medie și joasă proporțional cantității de energie electrică distribuită consumatorilor finali.*

• operatorii din sectorul gazelor naturale vor repartiza cheltuielile comerciale, care nu au fost atribuite direct, generale și administrative, între activitatea de distribuție și activitatea de furnizare, proporțional veniturilor obținute din aceste activități;

- la rândul lor, cheltuielile aferente **activității de distribuție a gazelor naturale** vor fi repartizate între tipurile rețelelor de distribuție a gazelor naturale de presiune înaltă, medie și joasă proporțional fondului de retribuire a muncii personalului încadrat nemijlocit în întreținerea și exploatarea acestor rețele.*

Separarea contabilă

Contabilizarea veniturilor se efectuează după principiile care au stat la baza generării acestor venituri

Contabilizarea valorii activelor materiale și nemateriale pe termen lung

- Activele materiale și nemateriale pe termen lung vor fi grupate în active:
 - **utilizate direct** care vor fi identificate și atribuite la toate întreprinderile reglementate (în afară de CET-uri) pe tipuri de activități desfășurate;
 - **utilizate indirect**, în comun și de gen comercial, general și administrativ.

Valoarea activelor care, prin natura lor, nu pot fi divizate direct pe genuri de activități, va fi divizată între acestea proporțional veniturilor obținute de la desfășurarea acestor activități.

Separarea contabilă

Valoarea activelor utilizate în activitatea de distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale, dar care nu pot fi repartizate direct pe tipul concret de rețea de distribuție, valoarea activelor subdiviziunilor auxiliare, a activelor cu destinație comercială, generală și administrativă se divizează între rețelele de distribuție de înaltă, medie sau joasă tensiune/presiune în felul următor:

- a) proporțional valorii de bilanț a activelor nemijlocit aferente fiecărui tip de rețea de distribuție (înaltă, medie sau joasă tensiune) a energiei electrice;*
- b) proporțional fondului de retribuire a muncii personalului nemijlocit încadrat în întreținerea și exploatarea rețelelor de distribuție (presiune înaltă, medie și joasă) a gazelor naturale.*

Agenția obligă titularii de licență să contabilizeze separat rezultatele reevaluării mijloacelor fixe dat fiind că, potrivit Metodologiei tarifare nu se admite deprecierea acestora mai mult de o dată.

Raport specific

În baza evidenței contabile separate, fiecare titular de licență întocmește și prezintă la Agenție raportul specific care include situația veniturilor și a costurilor repartizate pe fiecare gen de activitate:

- producerea energiei electrice, energiei termice și a apei de adaos;
- transportul energiei electrice și a gazelor naturale;
- distribuția energiei electrice, a gazelor naturale;
- furnizarea energiei electrice, gazelor naturale;
- transportul și distribuția energiei termice;
- furnizarea energiei termice;
- alte activități.

Raport specific

Raportul specific prezentat pentru fiecare gen de activitate cuprinde:

- situația veniturilor;
- situația consumurilor;
- situația cheltuielilor;
- situația activelor materiale și nemateriale pe termen lung.

Analiza și avizarea raportului specific constă în verificarea respectării principiilor, criteriilor și regulilor stabilite prin regulamentul privind separarea contabilă, care au stat la baza întocmirii evidențelor contabile separate.

Impactul pozitiv și beneficiile separării contabile

În rezultatul implementării Regulamentului privind separarea contabilă în activitățile întreprinderilor din sectorul energetic vor fi soluționate problemele existente în procesul monitorizării și calculării tarifelor diferențiate.

Principalele beneficii vor fi:

- asigurarea executării Legii cu privire la energetică, nr. 1525, a Legii cu privire la gazele naturale, nr. 123 și a Legii cu privire la energia electrică, nr. 124.*
- determinarea clară a consumurilor și cheltuielilor ce țin de activitatea de producere, de transport, de distribuție și de furnizare a energiei electrice, a energiei termice și a gazelor naturale;*
- determinarea corectă a tarifelor de livrare a energiei electrice, a energiei termice și a gazelor naturale și eliminarea posibilității de includere în tarife a unor costuri nejustificate, legate de alte activități;*
- asigurarea transparenței în raport cu costurile aferente distribuției și furnizării energiei electrice, a energiei termice și a gazelor naturale prin determinarea costurilor reale, separat pentru distribuție și separat pentru furnizarea energiei electrice și a gazelor naturale la tarife reglementate;*

Impactul pozitiv și beneficiile separării contabile

- *determinarea corectă a consumurilor și a cheltuielilor aferente fiecărei categorii de consumatori astfel încât să fie eliminate subvențiile încrucișate, iar fiecare categorie de consumatori să achite costul real al energiei electrice, al energiei termice și al gazelor naturale procurate;*
- *determinarea operatorilor din sectoarele energetice de a eficientiza activitatea și a minimiza costurile aferente activităților desfășurate, fapt care va fi în folosul consumatorilor;*
- *îmbunătățirea climatului investițional și, respectiv, atragerea investițiilor necesare pentru construcția de noi centrale, pentru extinderea rețelelor electrice, a rețelelor termice și a conductelor de gaze naturale, precum și pentru reconstrucția celor existente.*

Urmare a separării contabile vor fi create premisele necesare ca toate întreprinderile din sector să fie puse în situația de a ține contabilitatea în condiții de maximă transparență astfel încât să fie permisă obținerea de informații reale și complete despre costurile luate în considerație la calculul tarifelor.

Contabilizarea cheltuielilor privind reparația

Criteriile de capitalizare a cheltuielilor privind reparația capitală și investițiile ulterioare a mijloacelor fixe, potrivit SNC 16, sunt:

- în cazul în care în urma acestei reparații se mărește durata de funcționare utilă a obiectului;
- în cazul în care întreprinderea va obține un avantaj economic care îl depășește pe cel evaluat inițial la achiziționare.

Aplicarea acestor criterii în domeniul energetic poartă un caracter relativ deoarece:

- nu întotdeauna în urma reparațiilor capitale se mărește durata utilă de funcționare;
- nu întotdeauna crește avantajul economic.

Totodată, neefectuarea regulată a reparațiilor curente, medii sau capitale poate conduce la micșorarea avantajului economic evaluat inițial.

Pentru determinarea corectă în scopuri tarifare a cheltuielilor de reparație capitală și de investiții ulterioare, Agenția obligă titularii de licențe să contabilizeze consumurile și cheltuielile curente de întreținere și exploatare a mijloacelor fixe separat de consumurile și cheltuielile care urmează a fi capitalizate.

Vă mulțumesc !

